؟
ފިޠުރު ޢީދީަކ ކު ޑަ އީދު ހެއްޔެވެ
ޖުލައި 2015 ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ތާރީޚާއި ސަގާފަތު, ސަގާފަތު 18 0
ފިޠުރު ޢީދަށް ކުޑައީދޭ، އަދި އަޟުޙާ ޢީދަށް ބޮޑުޢީދޭ ކިޔުނީ ކީއްވެގެން ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެ ކަމެއް ސާބިތު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑަކަށް
ނުހޯދުނެވެ. އެކި މީސްމީހުންނާ މިކަމުގައި ޚިޔާލު ބަދަލުކޮށްލުމުން ވެސް ސާބިތު ޖަވާބެއް ނުލިބުނެވެ. ނަމަވެސް ލަފާކުރެވޭ
ލަފާކުރުންތަކެއް އެބަހުއްޓެވެ. ކުޑައީދުގައި ތަކުބީރު ކިޔާ ވަގުތު މަދެވެ. ޢީދުވިލޭރޭ އިރު އޮއްސުނީއްސުރެ އިމާމުމީހާ ޢީދު ނަމާދަށް
ޙަރަމް ބަނދެއްޖައުމަށްދާނދެވެ. ބޮޑުއީދުގައި އައްޔާމުއްތަޝްރީޤުގެ ފަހު ދުވަހުގެ ޢަޞްރު ނާމާދުގެ ފަހުގައި ކިޔައިފުމަށްދާނދެން
ތަކުބީރުކިޔުން ދެމިއޮވެއެވެ. މިއީ، އަޟުޙާ ޢީދު ބޮޑު ޢީދުގެ ގޮތުގައި އަދި ފިޠުރު ޢީދު ކުޑައީދުގެ ގޮތުގައި ބަލަމުން އަންނަ އެއް
ސަބަބު ކަމުގައި ވެދާނެއެވެ. އަނެއް ސަބަބަކީ ފިޠުރު ޢީދާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަންދުވަނީ ތިން ދުވަސް ކަމަށް ވެފައި އަޟުޙާ
ޢީދާ ގުޅިގެން ފަސް ދުވަސް ބަންދުވާތީ ކަމަށް ވެސް ވެދާނެ އެވެ. އެހެންކަމުން ގިނަ ކުޅިވަރުތައް ރާވައި ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު
ބޮޑުއީދުގައި ބޮޑުވެއެވެ. ވީމާ، ބޮޑު ޢީދެއްގެ ގޮތުގައި އަޟުޙާ ޢީދު ފާހަގަކުރުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ބޮޑުވެއެވެ. ކޮންމެއަކަސް ފިޠުރު
ޢީދީަކ ދިވެހީންގެ ކުޑައީދެވެ. އަދި އަޟުޙާ ޢިދީަކ ދިވެހީންގެ ބޮޑުއީދެވެ. މިއީ ދިވެހީން ގަބޫލުކުރާ ގޮތެވެ. ދިވެހީންގެ ސަގާފަތެވެ.
ނަމަވެސް މިކަމުގައި މުސްލިމު އެހެން ބައެއް ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލު ތަފާތެވެ. މިސާލަކަށް މެލޭޝިޔާގައި ބޮޑު ޢީދެއްގެ
ގޮތުގައި ފާހަގަކުރަނީ ފިޠުރު ޢީދެވެ. ފިޠުރުޢީދާ ގުޅިގެން ގޭގެ ޒީނަތްތެރިކުރުމާއި ހެޔޮ އެދުމުގެ ކާޑު ބަދަލުކުރުން ވެސް މާ ބޮޑަށް އެ
ޤައުމުގައި އިތުރެވެ.

އަދި ބަންދުވާ ދުވަސްތަކުގެ ޢަދަދުވެސް ގިނައެވެ. ދެތިން ހަތަރު ރަމަޟާން މަހެއްގައި މެލޭޝިޔާގައި ހުރުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑަށް
ވެސް ލިބިފައިވާތީ، މިކަންކަން އަޅުގަނޑަށް ތަޖުރިބާކުރެވުމުން މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މެލޭޝިޔާގެ ބައެއް ރައްޓެހީންނާ އަޅުގަނޑު
ވާހަކަދައްކައިލީމެވެ. އަޅުގަނޑު ބުނީމެވެ. ތިޔަބައިމީހުން ކުޑައީދުގެ ގޮތުގައި ފިޠުރު ޢީދު ފާހަގަކުރަނީ ކީއްވެގެންހެއްޔެވެ؟ އަޅުގަނޑު މި
ސުވާލުކުރީ، އެ މީހުން އެކަން ކުރަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށް ބުނަން ވެގެންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ މީހުންގެ ޖަވާބުން އަޅުގަނޑުގެ
އަނގަ ބަންދުކޮށްލިއެވެ. އެމީހުން ބުންޏެވެ. ފިޠުރު ޢީދީަކ ހުރިހާ މުސްލިމުން އަދާކުރި މަތިވެރި އަޅުކަމެއް (ރޯދަ) ފުރިހަމަކުރެވުމުގެ
އުފަލުގައި ފާހަގަކުރާ ޢީދެއް ނޫންހެއްޔެވެ؟ އަޟުޙާ ޢީދީަކ ތަނަވަސްކަމުގެ އަހުލުވެރީން މައްކާއަށް ގޮސް ފުރިހަމަކުރާ އަޅުކަމަކާ
ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާ ޢީދެއް ނޫންހެއްޔެވެ؟ އެ އަޅުކަން އަދާކުރަނީ އަދި އަދާކުރެވެނީ ނިސްބަތުން މަދު ބަޔަކަށެވެ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ޙިއްޞާވި އަޅުކަމަކާ ގުޅިގެން ފާހަގަކުރާ ޢީދު މާ ބޮޑުވާން ޖެހޭނެ ނޫންހެއްޔެވެ؟ މި ޖަވާބަށް ދޭނެ
ރައްދެއް އަޅުގަނޑަކަށް ނުވިސްނުނެވެ. ކޮންމެއަކަސް މިއީ ދެ ޤާއުމުގެ ސަގާފަތުގައި ހުރި ތަފާތަކަށް ވެދާނެ އެވެ. ދީނީ ގޮތުން ބޮޑު
”ބޮ “
ޢީދެއް ކުޑައީދެއް އޮންނާކަށް ނުޖެހެއެވެ. ކޮންމެ ޢީދީަކ ވެސް ހަމަ ޑު ޢީދެކެވެ. ނަމަވެސްޒަމާނުއްސުރެ ދިވެހީންގެ ސަގާފަތުގައި
ކުޑައީދީަކ ފިޠުރު ޢީދެވެ. ބޮޑުއީދީަކ އަޟުޙާ ޢީދެވެ. ދީނީ ގޮތުން މިކަން ކޮންމެ ގޮތަކަށް އޮތަސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދެނަން ދީގެން މި
އުޅެނީ ސަގާފީ ގޮތުންނެވެ. ވީމާ، އެއީ މައްސަލައެއް ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ. ފިޠުރު ޢީދީަކ ދިވެހީންނަށް ހަމަ
”ކުޑައީދެވެ.“———————————–